

Učiteljski Tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, cene posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Učiteljstvo svojemu kralju

Ko se raduje ves jugoslovski narod, ko vsi stanovni iskreno pozdravljajo desetletni vladarski jubilej prvega kralja Jugoslavije, se učiteljstvo z globokim spoštovanjem in nacionalnim ponosom pridružuje čestitkam in pozdravlja svojega kralja — zaščitnika prosvetnega dela.

Naš kralj, velik naslednik svojega očeta, kralja Petra I. Velikega Osvoboditelja, je sprejel kraljevsko čast potem, ko je izvrševal že skoraj celo desetletje vladarske posle. Že v zgodnji mladosti se je moral oprijeti težavnega dela, a pokazal je z dejanji, kako velike sposobnosti ga dičijo za ta vzvišeni poklic. Pod Njegovim osebnim vodstvom je naša junaška armada osvobodila ves jugoslovski narod izpod tujega jarma in tudi po Njegovi visoki iniciativnosti in pod Njegovo zaščito bo ves ta narod prevzgojen k novi miselnosti — jugoslovenstvu.

Naš kralj ni samo junaški vodja svoje junaške armade, marveč je tudi prvi učitelj in prosvetitelj svojega naroda.

Spoznal je, kako važno in velikega pomena je za državo ravno šolstvo in zato ne zamudi niti najmanjše prilike, da se informira po vsej državi, kamorkoli pride, o stanju šolstva in narodne prosvete. Nešteto krat je dal tudi sam pobudo za zgraditev nove šole, in mnoge prosvetne ustanove so bile deležne Njegove gmotne pomoči.

Narod je spoznal to veliko skrb Nj. Vel. kralja za šolstvo in narodno prosveto, zato krasi mnoga šolska poslopja širom naše domovine napis: „Šola Nj. Vel. kralja Aleksandra I.“ — in tudi naša največja pridobitev na polju šolstva in prosvete, slovenska univerza, ki smo jo dobili v dobi vladanja našega priljubljenega kralja, nosi z Njegovim privoljenjem ponosni napis: „Universitas Alexandrina Labacensis“.

Velika je skrb Nj. Vel. kralja za šoloobiskujočo mladino. V teku svojega desetletnega vladanja je z nešteti primeri pokazal, kako dobro zna skrbeti za mladino, ki je bodočnost našega naroda. Največkrat smo vsi spregledali kratke vesti: Nj. Vel. kralj je zvedel za izreden talent tega in tega siromašnega otroka, ga pozval v Beograd, kjer bo študiral na Njegove stroške.

Ni pa ostalo pri posameznih slučajih! Naš narodni kralj je dal pobudo za postavitve več domov širom cele Jugoslavije, ki se naj

Foto-atelije Tonka, Zagreb

[Handwritten signature]

zidajo na Njegove stroške in prvi med temi je dijaški dom v Beogradu, v katerem je prostora za 500 dijakov. Dom, ki je bil postavljen na pobudo in na stroške Nj. V. kralja, ima namen omogočiti siromašni, a nadarjeni mladini, da se usposobi za bodoče delo, ki naj bo posvečeno domovini, ki jo ravno naš kralj tako silno ljubi.

Ta velika ljubezen in skrb za šolstvo, šolsko mladino in za vse prosvetne ustanove, je bila vedno in ostane tudi v bodoče vodnica našega učiteljskega dela med mladino in narodom.

Že od ujedinenja vzgaja slovensko učiteljstvo šolsko mladino v jugoslovenskem duhu — v duhu narodnega in državnega edinstva. Vse mu temu našemu delu je dal sankcijo Nj. V. kralj s svojim manifestom z dne 6. januarja 1929. in z zakonom z dne 3. oktobra 1929. — Ti modri odloki pa so dali sankcijo tudi naši deklaraciji iz leta 1926., ko je slovensko učiteljstvo uvidelo kvarni vpliv strankarstva na organizacijo.

Za vse svoje delo med mladino in narodom v zmislu želja Nj. Vel. kralja je dobilo učiteljstvo priznanje z najvišjega mesta na lanski državni skupščini, ko je odposlanec Njegovega Veli-

čanstva ponovil kraljeve besede: „Učitelji so moji najboljši sodelavci“.

Ob desetletnici vladanja svojega priljubljenega kralja, voditelja in prvega učitelja jugoslovenskega naroda, poudarjamo, da se bomo tudi v bodočnosti izkazali vredne tega priznanja, vzgajali mladino in narod v duhu Njegovega manifesta in s tem vzgojili jugoslovski narod enoten in edin v delu in stremljenjih, ki bo hodil krepko po stopinjah prvega Jugoslovena — našega kralja.

Jugoslovensko učiteljsko udruženje hoče čuvati idejno smer, ki jo je Nj. Vel. kralj Aleksander I. začrtal s svojim manifestom, ker je trdno prepričano, da le ta načela prinesejo lahko popolno konsolidacijo na znotraj in zunanjo zmago Jugoslovenom ter da so to načela, ki jih ne bo mogel ovreči noben bodoči režim, ako bo iskreno prožet ljubezni in skrbi za močno in konsolidirano Jugoslavijo.

Živel Nj. V. kralj Aleksander! Živel visoki kraljevski dom!

Naš stanovsko-gospodarski problem.

Potreba bo več gospodarske vzgoje in propagande med učiteljskim. — Število naših gospodarskih zadrug ni majhno. — Učitelji naj pristopajo v večji meri k stanovskim zadrugam. — Zavedajmo se moči močne gospodarske organizacije.

Referat Antona Hrena na letošnji banovinski skupščini.

Stanovska organizacija slovenskega učiteljstva je na zelo visoki stopnji. Tako visoke stopnje ni doseglo niti srbsko, še manj pa hrvaško učiteljstvo. Zlasti, odkar se je preje na dva tabora razcepljeno slovensko učiteljstvo združilo v eno samo mogočno falango, je naša stanovska organizacija pridobila na ugledu in moči ne samo pri drugih stanovih, ampak — kar je še več vredno — med vsem jugoslovanskim učiteljstvom. Za karakterizacijo visokega nivoja čiste stanovske zavednosti slovenskega učiteljstva naj omenim, da je imelo toliko etične sile in morale sebi, da je v dobi najhujših politično strankarskih bojev iztrgalo svojo stanovsko organizacijo iz teh škodljivih vplivov in jo postavilo docela na stanovsko strokovno podlago. Razvoj poznejših dogodkov je pokazal, da je slovensko učiteljstvo že takrat krenilo v tem pogledu na edino pravo pot. — Dasi smo najmanjši po številu, vendar smo po idejah, po delu in vztrajnosti za uresničenje teh idej prvi med vsem jugoslovanskim učiteljstvom. — To so nam Slovencem že čisto odkrito priznali naši srbski in hrvaški tovariši kakor tudi visoki predstavniki naše uprave. — Saj je ravno slovensko učiteljstvo s svojim jasnim pogledom na različne probleme bodisi glede šolstva, bodisi glede stanovske organizacije kot take, mnogo doprineslo, da so se še kolikor toliko pozitivno rešili v teh težkih časih in razmerah. Z mirno vestjo lahko trdimo, da bi bila vsa ta vprašanja deloma še danes nerešena, ali pa bi bila rešena na mnogo manj zadovoljiv način, ako bi ne bilo pri njih sodelovalo v tako odlični meri ravno slovensko učiteljstvo po svojih predstavnikih.

Tako visoko stopnjo razvoja svoje stanovske organizacije pa je doseglo slovensko učiteljstvo le v idejnem oziru. Docela drugačna in mnogo manj zadovoljiva pa je njena gospodarska stran.

Dasi tudi v tem pogledu ni držalo slovensko učiteljstvo križem rok in se je ustvarilo tekom časa marsikaj — morda celo preveč — vendar ne more priti na zeleno vejo, do pravega razmaha in do tistega ugleda in moči, katerega daje vsakemu posamezniku kakor tudi celemu stanu močna gospodarska pozicija. In vendar se tudi v tem oziru mnogi posamezniki, kakor tudi nekatera naša društva, trudijo. Pa vključ temu ni pravega uspeha tako, da moramo še danes prav resno razmišljati o stanovskem gospodarskem problemu slovenskega učiteljstva in zastaviti vse svoje sile, da ta problem, katerega tu pa tam omenjamo le mimogrede, rešimo.

Kje so vzroki, da v tem oziru kljub poznani in priznani žilavosti in vztrajnosti slovenskega učiteljstva ne pridemo naprej, oziroma vsaj ne napredujemo tako, kakor bi bilo pričakovati pri znanih vrlih našega članstva?

1. Naše članstvo nima prave gospodarske vzgoje. Zato se tudi ne more zavedati v polnem obsegu besede velikanskega pomena trdnega gospodarskega temelja, ki je in ostane absoluten predpogoj za vsako uspešno idejno borbo. Če se pa tega dejstva ne zaveda v polnem pomenu besede, je docela naravno, da se pri stanovsko gospodarskih ustanovah ne udeležuje v tistem obsegu in s tisto vnemo, ki sta potrebna, da bi prišle naše stanovsko gospodarske institucije do onega razmaha in do tiste veljave in moči, ki dejansko odgovarja razmeroma velikemu številu članstva in pravemu sorazmerju naši stanovski idejni borbi ter gospodarski in socialni potrebi stanu.

V tem je prvi in glavni vzrok, pri katerem bomo morali postaviti najmočnejši vzvod, ako hočemo sedanje v tem oziru ne-povoljne razmere izboljšati.

Res je, da imamo v naših vrstah precej dobrih privatnih gospodarjev, nekaj celo vzornih društvenih in združnih delavcev. A ti gospodarski talenti so delali že od nekdaj deloma zase, še več pa za druge, ker jih nismo znali pritegniti ob pravem času na prava mesta, kjer bi bili lahko svoj gospodarski talent še bolj izpopolnili in razvili ter svoje sile in zmognosti posvetili našim stanovsko-gospodarskim ustanovam, ki so bile in so deloma še danes ravno zbog tega upravljane nestrokovnjaško.

Seveda korenini tudi ta vzrok v preteklosti našega stanu. Masa slovenskega učiteljstva je bila od nekdaj prepojena z idealizmom, ki jo je kakor bič gonil, da se je pehala in trošila $\frac{1}{10}$ svoje energije za idejnimi cilji, pri tem pa izgubljala smisel za realnost. V kolikor pa je bil ta pogon v nas samih še premajhen in preslaboten, so pa še pripomogli razni drugi, politično strankarski, kulturni in gospodarski faktorji, da učiteljstvo ni prišlo do oddiha in notranje zavesti o važnosti lastnega stanovsko-gospodarskega dela.

Tako je bilo v preteklosti in danes tudi ni mnogo bolje v tem pogledu. In tudi še danes lahko trdimo docela upravičeno, da žrtvuje naše učiteljstvo $\frac{1}{10}$ svojega prostega časa, svojih duševnih in fizičnih sil, pa tudi svojih materialnih izdatkov v prid drugim in morda le dobro desetino svojim skupnim stanovskim interesom, pa še med temi najmanj gospodarskim.

Iz vsega tega sledi, da nosijo vse naše gospodarske ustanove več ali manj že danes

pečat malih razmer, v katerih smo rasti in ki so bile kolikor toliko morda še na mestu v preteklosti, ki pa danes nikakor več ne odgovarjajo današnjim življenjskim razmeram in potrebam tako velike in močne idejne stanovske organizacije kakor je naša.

Pa da vidimo na konkretnih primerih! 1. Naše največje gospodarsko podjetje je gotovo Učiteljska tiskarna, ki predstavlja milijonsko premoženje in je prekorajčila ravno te dni svoj četrtsotletni obstoj. S pomočjo in podpiranjem učiteljstva se je zlasti v povojnih letih nepričakovano razmahnila in povzpela na odlično mesto. Ona sama bi bila že lahko postavila oba Učiteljska doma v Ljubljani in v Mariboru. Čez 3000 znaša število slovenskega učiteljstva. Tiskarna pa ima nad 200 združnikov, to je reci in piši 5%! Med nami ne more biti nobenega zavednega učitelja(ice), ki bi mogel trditi, da je to razmerje — zdravo in pravilno. Zakaj moč vsake zadruge, ki jo predstavlja na zunaj, je v številu združnih članov. Čim več jih ima, tem večji je ne samo njen kredit, ampak — kar je pri sličnih zavodih še važnejše — tem večji je njen krog onih, ki so zainteresirani na tem, da zadruge prospera in se razveta — Naravna posledica je dejstvo, da je v naših vrstah še mnogo učiteljev(ice), ki ne podpirajo s svojimi naročili lastne zadruge, katere je poklicana delati v prid našemu stanu, oziroma njegovim gospodarskim in socialnim ustanovam.

2. Še starejša učiteljska gospodarska institucija je Hranilnica in posojilnica učiteljskega konvikta v Ljubljani, ki ima namen pomagati učiteljstvu, ko sam zaide v denarne težkoče, s primernimi in lahko vračljivimi posojili ter s čistim dobičkom omogočiti Učiteljski dom v Ljubljani. Ta zavod je potreben reorganizacije. Premajhen del učiteljstva se zateka v sili in potrebi tja. Velika večina naših ljudi še danes lazi ob takih prilikah okrog drugih denarnih zavodov in njegovih mogotev, kar ni v skladu z ugledom in častjo našega stanu. Kako težka in čisto skrajno ponižujoča so taka pota, to more razumeti le tisti, kateri jih je že skusil na lastni koži. In takih ni malo med nami! Poleg vsega tega moramo imeti pred očmi, da zapademo na tak način v gospodarsko odvisnost, moramo upoštevati, da s tem krepimo gospodarsko moč drugih, ne pa svoje.

Slovensko učiteljstvo nima v svojih vrstah Krezov. To je docela naravno in umljivo za vsakega, kdor pozna njegove razmere v preteklosti in sedanosti. A gotovo je tudi, da je med nami lepo število takih, ki so imeli priliko, da so si na ta ali oni način nekaj prihranili. In ti mali prihranki znesejo še danes gotovo prav čedno vsoto — seveda če bi z njo razpolagal en sam zavod. A kje so? Razmetani po vseh mogočih drugih — nam tujih — zavodih, da množijo gospodarsko moč in krepijo moralno silo drugih — ne pa naše. In tako imamo danes svojevrsten učiteljski gospodarski stanovski anahronizem. Na eni strani nalagamo prihranke drugod, na drugi strani pa si mi in naša podjetja izposojujemo kapital od drugih, dasi imamo svojo lastno stanovsko hranilnico in posojilnico.

Jedro temu nerazveseljivemu in nezdružnemu pojavu pa je zopet v pomanjkljivosti gospodarske vzgoje našega članstva na eni strani, na drugi pa, v ustroju naših stanovskih denarnih zavodov.

3. Drugi naš gospodarski zavod, ki se menda tudi že bliža prelepemu jubileju svojega obstanka je Učiteljska gospodarska zadruha v Celju. Večina slovenskega učiteljstva niti ne ve, da ta zavod sploh obstoja.

4. Na tem mestu moramo omeniti še »Učiteljski zdraviliški dom v Rogški Slatini«, ki obstoja sicer že dokaj časa, a ga tudi premalo pozna učiteljstvo. Nanj se navadno spomnimo le tedaj, kadar je v našem tisku objavljen občni zbor na njegovo kratko poročilo. Kakor tiskarna, tako ima tudi ta zadruha v primeri s celotnim številom slovenskega učiteljstva zelo nizko število članstva, dasi bi v sedanji dobi letovišč in oddihov prišel tudi marsikomu izmed naših ljudi prav za okrevanje in odpočitek.

5. Naša navidez odlična gospodarsko-socialna ustanova je Samopomoč, ki ima nad 2000 članov ter ca. 200.000 Din rezervnega fonda in izplačuje posmrtnine sedaj nad 12.000 Din. Kljub tem razveseljivim dejstvom pa sem namenoma napisal, da je le na videz odlična. Osnovna podlaga tej lepi socialni ustanovi sloni na idealizmu in altruizmu članstva.

6. Najmlajša naša gospodarska institucija je Samopomoč za otroke, ki je zgrajena na slični podlagi, kakor prejšnja.

7. Preidem k našima domovima, katere gradimo v Ljubljani že skoraj 40, v Mariboru pa 9 let. V Ljubljani se je dvignil kar v kratkem času moderno razkošno, a vendar svojemenu namenu primerno in udobno opremljen Trgovski dom. Še letos se izroči svojemenu namenu impozantna stavba, ki stane neki 16 milijonov Din. »Dom grafikov«, gradi se stavba »Prosvetnega doma«, da se ne oziramo na starejše in manjše ustanove raznih poklicev in stanov, ki imajo že svoje strehe. Zakaj slovensko učiteljstvo ne more

priti do svojega doma, dasi je najštevilnejše in ima najstarejšo in najvzornejšo svojo idejno stanovsko organizacijo in dasi ima svoje domove že hrvaško in srbsko učiteljstvo? — Ravno naša domova — posebno še oni v Ljubljani — kažeta vso našo stanovsko gospodarsko mizerijo in dovolj jasno podkrepujeta mojo uvodno trditev, da potrebuje naše članstvo gospodarske vzgoje in smisla ter tvori svoje duševne fizične in gmotne sile v prvi vrsti za druge, ne pa za lasten stan. Jaz pa sem bil in sem še danes mnenja, katero sem ponovno izrazil in ga zopet ponovim na tem mestu:

Ako bi naše učiteljstvo samo za par let upostavilo obratno razmerje, da bi namreč $\frac{1}{10}$ svojega truda in materialnih žrtv do-prinašalo našima domovima in samo $\frac{1}{10}$ za druge, pa bi jih lahko že zdavnaj imeli.

O nujni potrebi in važnosti naših domov — obeh v Ljubljani in prav tako v Mariboru — za razvoj in bodočnost našega stanu ne bom razpravljal na tem mestu. Omenjam le, da večina našega učiteljstva gleda v naših bodočih domovih samo in edino le gospodarsko socialno plat, katerih dobrot bi bili deležni le razmeroma redki posamezniki našega stanu, ki so oblagodarjeni z otroki. — Še mnogo večja od teh pa je moralna plač, na kateri je zainteresiran vsak posameznik našega stanu in je njegova stanovska dolžnost ne samo, da ju upošteva, ampak da ji doprinaša tudi materialne žrtve. Saj dobimo v prav upravljanjih domovih neprecenljiv vpliv na bodočo generacijo našega stanu. Zakaj šola sama ni še nikoli dala vsega, kar človek potrebuje za življenje. Sveta dolžnost vsake generacije je, da pripravlja pot bodočnosti, ki je nadaljevanje sedanosti. In če že abstrahiramo vse druge dobrine in koristi, ki jih morata doprinašati naša domova celemu stanu ter upoštevamo samo to, je že ta tehtna in velika dovolj, da zastavimo vse svoje sile, da pridemo že v doglednem in čim krajšem času do svojih domov. Saj opažamo vedno bolj, da v življenju ne odločata ali pa zelo redko in še takrat navadno ne v dobrobit — masa in število, ampak tisti redki posamezniki, ki se povzpnejo nad povprečnost in postanejo voditelji množic. Torej ne kvantiteta, ampak kvaliteta stanu. Zato moramo iskati in tudi najti potov, da nudimo posameznim v tej ali oni stroki posebno nadarjenim talentom priliko poglobljenja in primerne razvoja v dotičnih strokah, da zamorejo potem v življenju postati na dotičnem mestu tudi kot učitelji — celi močje. Na ta način se bomo tudi končno rešili našega stanovsko gospodarskega diletantizma, ter izognili napak preteklosti, ki so bile in so še za naš stan — draga šola. — V tem oziru nam lahko služi za vzgled duhovniški stan — s svojimi semenišči.

8. V zvezi z našima domovima je naša UGP, ki je bila ustanovljena v prvi vrsti njima v pomoč, žal pa ni našla v naših vrstah tistega odmeva, kakor smo ga upravičeno pričakovali. Zakaj kljub soglasni želji stanovske organizacije in kljub živahni časopisni in drugi primerni pismeni in ustni reklami, se je do sedaj, torej tekom dveh letnega obstoja komaj posrečilo spraviti število združnikov z nemalim trudom na število 1300, torej niti ne na celo polovico organiziranega učiteljstva, dasi smo soglasno postavili princip, da bodi vsak pripadnik stanovske organizacije obenem tudi združnik UGP in dasi je bil delež določen tako nizko, da ne more prav nikdo imeti izgovora, da ga ne zmore. Še manj povoljna je slika, če omenim, da se UGP poslužuje komaj dobra četrtna učiteljstva vseh šol v Dravski banovini in še pri tej četrtni odpade članov, kateri so samo enkrat do dvakrat poskušali z manjšimi naročili. In vendar bi nam UGP lahko nesla letno prav nič optimistično, ampak docela realno računano vsaj 200.000 Din, kateri znesek bi prišel v dobro v prvi vrsti našima domovima in pa stanovski organizaciji, kakor je to predvideno že v pravilih. — UGP ima v svojih pravilih vzdrževati stalno razstavo vseh učil in učnih pripomočkov. Ta stalna razstava bi morala biti v obeh naših centrih v Ljubljani in v Mariboru. Ta zamisel je ne samo dobra, ampak naravnost krvavo potrebna. UGP bi jo bila sigurno že tudi izvedla, a je morala izvršiti odložiti, ker ni našla v članstvu tistega razumevanja in tiste podpore, kakor bi bilo potrebno. Zakaj gospodarstvo mora imeti trdno gospodarsko podlago. Z zidanjem v oblake ali pa na pesek, se več škoduje nego koristi. Preteklost nas je dovolj poučila o resničnosti tega pravila. Zato se je moralo z izvedbo tega načrta počakati. — Sedaj je UGP otvorila svojo poslovalnico v Ljubljani. In tekom prihodnjega leta namerava uresničiti zamisel stalne razstave, če bo imela dovolj podpore z naročili šolskih potrebščin potom nje. — Vemo in poznamo razne ovire in izgovore glede naročevanja potom UGP in tudi njene pomanjkljivosti ter jih upoštevamo. A glavna ovira je vendar le pomanjkljivost gospodarske vzgoje in zavednosti članstva.

10. + 11. Kolikor toliko spadata k našim stanovsko gospodarskim podjetjem tudi založbi »Slovenska šolska Matica« ter »Mladinska Matica«, oziroma »Naš rod«. Iz nas so izšle, mi jih vzdržujemo, nam služijo, ali bi naj saj služile ne samo moralno, ampak kolikor toliko tudi materialno. In v koliko dosežejo zadnji namen, ki bi moral obstojati, čeprav ni napisan v pravilih, to vemo vsi. Značilno za naziranje našega članstva je dejstvo, da smo na lanski pokrajinski skupščini vodili dolgo in ostro debato, ali se sme le začasno porabiti neki znesek od prebitka Mladinske Matice in »Našega roda« v organizacijske svrhe. In vendar je bil ta prebitek sad našega dela, našega, to je učiteljskega truda in njegove požrtvovalnosti! —

A mi stanovski altruisti in idealisti, stojimo seveda še vedno na stališču, da gremo in delamo ter žrtvujemo svoje duševne in fizične sile in doprinašamo tudi materialne žrtve le in v prvi vrsti samo za druge. Lepo in vzvišeno je to stališče, a za današnje realne čase in razmere ni vedno povsem na mestu.

12. Če omenim na tem mestu v izpopolnjenosti slike našega gospodarskega stanja še Dom učiteljic v Ljubljani, ki pravno že obstoja, potem sem omenil vseh 12 institucij. O umestnosti ali neumestnosti te ustanove v sedanjem času in razmerah ne bom razpravljal. Izražam le željo, da bi naše tovarišice same ne čakale na uresničitev te ustanove toliko časa in imele toliko trpkih izkušenj, kakor čaka n. pr. vse učiteljstvo na uresničitev Učiteljskega doma v Ljubljani.

Ko smo tako premetrili vsaj v glavnih obrisih vse gospodarske in socialne ustanove učiteljstva, moramo preiti na naslednjo ugotovitev:

Slovensko učiteljstvo ima lepo število važnih in tudi potrebnih gospodarskih in socialnih ustanov. Vse te ustanove pa nimajo med seboj organične zveze, ampak delujejo vsaka sama zase, docela ločeno brez vsakih ožjih stikov druga z drugo. Tak organična medsebojna zveza in stiki pa so neobhodno potrebni vsaj dejansko, če-tudi morda formalno niso upravičeni. Zakaj vse te ustanove imajo tudi skupen pomen in končno tudi skupen cilj. To je: Gospodarska osamosvojitve in okrepitve celega stanu in s tem ustvaritev prave podlage za uspešno idejno borbo in pridobitev tistega ugleda in upoštevanja našega stanu v javnosti, ki mu gre ne samo po številu, ampak predvsem po delu, ki ga faktično vrši v službi naroda in države.

Poleg pomanjkljive gospodarske vzgoje članstva je iskati ravno v razcepljenosti naših gospodarskih sil in v nedostajanju vsake medsebojne organične zveze že obstoječih gospodarskih in socialnih institucij drugi glavni vzrok, da te stanovsko gospodarske ustanove ne pridejo do prave veljave, še manj pa do onega razmaha, ki bi bil v današnjih razmerah ne samo umesten, ampak naravnost potreben in katerega bi lahko dosegli v očigled velikega števila članstva. Kot gospodarski faktor ne pomenimo danes v javnosti skoraj nič (če izvzamemo tiskarno), ker imamo še tisto premoženje, kolikor smo si ga pridobili z muko tekom dolgih let raztreseno po malih edinicah.

Iz tega sledi nujna potreba: 1. Gospodarska vzgoja članstva, da se bo zavedalo v polni meri velike važnosti skupnih gospodarskih ustanov za razvoj in napredek našega stanu.

2. Reorganizacijo naših sedanjih stanovsko gospodarskih ustanov v tem smislu, da dosežemo med njimi organično zvezo ter stike, ter jih prilagodimo razmeram in potrebam današnjega časa in drugih prilik.

Ni moj namen danes razpravljati o tem, kako naj to dosežemo. Tudi ni to naloga vsakega posameznika, ampak zadeva nas vseh. Zakaj ta vprašanja so življenjska vprašanja celega stanu ter jih je potreba obravnavati z vso pridnostjo. Vsaka prenegljenost in neprevidez lahko več škoduje nego koristi. Priznati pa moramo, da se teh vprašanj moramo lotiti in jih tudi rešiti. Od rešitve teh vprašanj je odvisna pozicija celega stanu v naši javnosti ne samo sedaj, ampak še bolj v bodočnosti, in sicer v bližnji in daljni bodočnosti. Zato je neizprosna dolžnost sedanje generacije, da zastavi vse svoje sile, da se ti problemi rešijo čimprej in čim temeljitje.

Kakor kažejo dogodki zadnjega časa, smo preživeli notranje idejne borbe, ki so trpele vse dolgo vrsto let in dovele do večjih in manjših pretreslajev v naši stanovski organizaciji. Sedaj imamo šolski zakon, dobili smo uradniški zakon, svojo stanovsko organizacijo preosnavljamo ter jo postavljamo na novo upravno trdno podlago, katere bode omogočila nujno in stvarno delo brez večjih pretreslajev in dobrobit celega stanu.

Mislím, da bode ravno ta doba, v katero stopamo sedaj, najbolj pripravna, da izvedemo gospodarsko plat naše stanovske organizacije tako, da bode v korist in čast celega stanu.

Slovensko učiteljstvo je že nešteto dokazalo, da stoji na višku, kadar gre za dobrobit celega stanu — šole, ki služi narodu in po njem državi. Dejstva sama pričajo, da je svoj cilj zasledovalo z vso vztrajnostjo in energijo, dokler ga ni doseglo. Zato tudi upravičeno pričakujemo, da se bo lotilo tudi tega vprašanja z vso njemu lastno vnemo, ter ga dovedlo do pravilne rešitve. In ko to dosežemo, takrat se bodo tudi našemu stanu vremena zjasnila, mu lepše zvezde kakor sedaj sijale.

V to pomozi Bog in sreča junaška!

Kdor naroča vse šolske potrebščine potom Učiteljske gospodarske poslovalnice

pomaga Učitelj, domovima v Ljubljani in Mariboru

Splošne vesti.

Glavna skupščina JUU.

DNEVNI RED

Glavne skupščine Jugoslovenskega učiteljskega združenja, ki se bo vršila 23., 24. in 25. avgusta 1931. v dvorani nove univerze v Beogradu.

Prvi dan, 23. avgusta.

A. dopoldne:

1. Otvoritev skupščine ob 9. uri.
2. Volitev zapisnikarjev, overovateljev skupščinskih zapisnikov in potrebnih odsekov.

B. popoldne:

- Začetek dela ob 16. uri.
1. Čitanje zapisnika.
 2. Poročilo posameznih odsekov.

Drugi dan, 24. avgusta.

Začetek ob 9. uri.

1. Predavanje.
2. Poročila posameznih odsekov, v kolikor niso končana.

B. popoldne:

- Začetek ob 16. uri.
1. Dopolnitev čl. 2. in 28. pravil.
 2. Volitev izvršnega in nadzornega odbora.

Tretji dan, 25. avgusta.

Izlet na Oplenac, Avalo in okolico po programu, ki bo objavljen posebej.

Seja glavnega odbora se bo vršila 22. avgusta v domu Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Tej seji prisostvujejo člani sedanjega izvršnega odbora, predsedniki banovinskih sekcij in delegati sekcij, izvoljeni po čl. 18. pravil na banovinskih skupščinah.

PRIPOMBE.

1. Prometno ministrstvo je odobrilo za skupščino četrtinsko vožnjo članstvu Jugoslovenskega učiteljskega združenja z odlokom M. S. br. 19.119 z dne 20. julija 1931. in to na vseh železnicah in parnikih. Ta olajšava velja od 18. do 30. avgusta t. l.

2. Uverjenja za četrtinsko vožnjo smo že vsa razposlali predsednikom sreskih učiteljskih društev in onim članom, ki so se direktno obrnili na sekcijo. Na zadnji strani tiskano potrdilo naj služi kot članska karta.

3. Vsak udeleženeec naj na svoji odhodni postaji kupi polovični vozni listek za Beograd. Istočasno naj da pri blagajni žigosati uverjenje z mokrim žigom. Listka naj v Beogradu pri izhodu nihče ne odda, ampak obdrži. S tem listkom in potrjenim uverjenjem, da je bil na skupščini, se vrne v svoj službeni kraj.

4. Sekcija je javila JUU v Beograd vse one, ki so se nanjo obrnili zaradi prenočišča. Kdor se ni prijavil, ne prevzame sekcija odgovornosti.

5. Delegati in udeleženci odpotujejo iz Ljubljane 22. avgusta 1931. z brzovlakom ob 9:23. Zaprošili smo za poseben vagon. Za informacije se obračajte ta dan na tov. Gruma. Udeleženci iz zelene Štajerske se priključijo na Zidanem mostu, ob 10:34, nekateri tudi v Zagrebu ob 12:30.

6. Zagrebška sekcija je izrazila željo, da bi zastopniki iz Ljubljane, Zagreba, Banjaluke in Splita potovali skupno, da bi tako istočasno dospeli v Beograd. Svoje ukrepe smo jim sporočili. Ako bo v našem vagonu dovolj prostora, sprejmemo radovoljno tovariše iz ostalih sekcij.

7. Vsa ostala navodila, kolikor bodo potrebna, dobite na postaji v Beogradu po prihodu vlaka.

— Za glavno skupščino JUU v Beogradu je predložila sekcija za Dravsko banovino na banovinski skupščini sprejete predloge v zadevi učiteljskih gospodarskih organizacij,

manjšinskega in obmejnega šolstva, kmetsko, obrtno in trgovsko nadaljevalnega šolstva, za priznanje upraviteljskih doklad, uredbe o ocenjevanju naravnih stanovanj, polnih draginskih doklad poročenim učiteljicam, v zadevi pravilnika k zakonu o narodnih šolah ter nameščanju in premeščanju učiteljskega. Predlagalo je dalje nekatere izpremembe v pravilih JUU in stavilo nadaljnje predloge glede učiteljske, podpor učiteljske za tečaje, ureditve nadzorniškega vprašanja, sodelovanja učiteljskega pri Sokolu kraljevine Jugoslavije ter za izdajo posebnega pravilnika za analfabetske tečaje.

— Glavna skupščina — odsotnost. Z odlokom gospoda ministra prosvete O. N. br. 57.564 od 11. avgusta t. l. je na osnovi § 87. uradniškega zakona odobrena vsem učiteljem (icam), ki so zaposleni izven šole, so administrativni uradniki pri sreskih šolskih nadzornikih ali pri prosvetnih oddelkih, odsotnost od 20. do 28. avgusta 1931., da se morejo udeležiti glavne učiteljske skupščine v Beogradu.

ŠOLSKIM UPRAVITELJSTVOM IN UČITELJSTVU NARODNIH ŠOL

p r i p o r o č a

UČITELJSKA TISKARNA

da nabavijo nove zvezke za osnovne šole za svoje šole in razrede, ker so ti zvezki izdelani po predpisih, kakor jih je ugotovila komisija v ministrstvu prosvete v Beogradu za sestavo enotnih zvezkov.

Zvezki so sledeči:

1. Lepopisnice z napisanimi vzorci. (Rjav ovitek.)
2. Lepopisnice brez napisanih vzorcev. (Rjav ovitek.)
3. Lepopisnice z napisanimi vzorci v cirilici. (Rjav ovitek.)
4. Okrogla pisava.
5. Pisanke in vežbanke. (Zelen ovitek.)
6. Vežbanke za računanje. (Moder ovitek.)
7. Risanke. (Siv ovitek.)

Vsi zvezki so izdelani iz najfinejšega pisalnega papirja ter opremljeni s pivnikom.

Šolska upraviteljstva in učiteljstvo naprošamo, naj opozore trgovce z zvezki, da naroče, ko jim poide zaloga dosedanjih zvezkov, le nove vzorce, da bodo tako polagoma uvedeni v vse šole enotni zvezki.

Šolska upraviteljstva so prejela podroben prospekt in opis zvezkov.

Z uvedbo teh zvezkov koristite tudi svojemu stanu, ker podpirate svoja stanovska podjetja!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

se naslavlja na glavni odbor JUU v Beogradu v svrhu priporočila ali intervencije. V vsakem takem slučaju morajo dati predvsem banovinske sekcije svoje mišljenje. V nasprotnem primeru se vloge ne bodo obravnavale.

— Proslave 100 letnice rojstva Frana Levstika dne 26. julija t. l. v Velikih Laščah so se udeležili kot zastopniki sekcije tovariši tajnik Josip Kobal, urednik »Učit. Tovariša« Andrej Skulj in urednik »Nashega roda« Josip Ribičič. Na Levstikov spomenik so položili lep srebrn venec z napisom: Buditelju slovenske mladine.

— Odkritja spomenika Miroslavu Vilharju v Planini pri Rakeku dne 9. avgusta t. l. se je udeležila sekcija po logaškem učiteljskem društvu. Pred spomenik je položila lovorjev venec.

— »Učiteljski Tovariš« izide dne 3. septembra t. l. in nadalje redno vsak teden.

— Ali ste že naročili pravilnike k zakonu o narodnih šolah o zdravstvu in maloletnikih, ki so izšli v Učiteljski tiskarni leta 1931.?

To je II. zvezek zbirke zakona o narodnih šolah, ki jo izdaje Učiteljska tiskarna. III. zvezek zbirke bo obsegal obči pravilnik k zakonu o narodnih šolah.

To zbirko mora imeti vsak učitelj in vsaka učiteljica!

Cena broš. 36 Din, vez. v platno 45 Din. Naročite po dopisnici v Učiteljski knjižarni, Frančiškanska ulica 6.

— Kraljev teden v Ljubljani. Mestna občina ljubljanska pripravlja s sodelovanjem ljubljanskega velesejma, gledališke uprave, pevskega in glasbenimi organizacijami, tujsko-prometno zvezo in strokovnjaki slavnostni teden v Ljubljani, ki se bo vršil od 29. avgusta do 8. septembra. Ogromne priprave za jesenski festival so v polnem teku, festival, ki se naziva »Kraljev teden«. Največje železniške prevozne olajšave in izredno pestra in zanimiva prireditve bo ta čas privedla v Ljubljano desetstisoče tujcev iz cele države in inozemstva. Festival »Kraljev teden« bo prirejen v znamenju kulture, gospodarstva, tujskega prometa in higijene, vse pa naj bo izraz patrijotizma in ljubljani Slovencev do kralja in države. — Velesejem priredi za časa »Kraljevega tedna« svojo jesensko prireditev »Ljubljana v jeseni« pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. O pesterem sporedu bomo poročali na drugem mestu. — Javnost gotovo zanima spored jesenskega festivala: 5. septembra: zvečer ob 7. uri: fanfare. Ob 8. uri: bakljada, spreved po mestu, petje ljubljanskih zborov pred banko upravo in pred magistratom. Sodelujejo: godba »Sloge«, »Zarje«, vojaška in školska muzika. 6. septembra: ob 11. uri dopoldne: Odkritje spomenika Kralju Petru I. Osvoboditelju; ob pol 5. uri popoldne: Predstava »Gorenjskega slavčka« na prostem v hotelu Tivoli; ob 8. uri zvečer: Monstre koncert »Sloge« in »Drave« (100 godcev na pihala (prostor še ni določen, bržčas Kongresni trg ali Krekov trg). Vrtni koncerti ljubljanskih moških zborov po hotelih in restavracijah v Ljubljani. 7. septembra: ob 10. uri dopoldne: Cerkevni koncert na orgle v Stolnici (St. Premrl); ob 7. uri zvečer: Predstava Hofmannthalovega misterija »Slehnernik« na Kongresnem trgu. 8. septembra: dopoldne: Promenadni koncert »Sloge« in »Zarje«; ob 3. uri popoldne: Veliki koncert združenih zborov »Pevske zveze« (2300 pevcev in pevk); ob pol 8. uri zvečer: »Gorenjski slavček« na vrtu hotela Tivoli. — Od 30. avgusta do 8. septembra bo tekel tudi film Turistovskega kluba »Skale«; »V. kraljestvu Zlatoroga«.

— Pojasnilo. Izjava, ki sem jo podal v imenu kranjskega učiteljskega društva na letošnji pokrajinski skupščini, je le deloma priobčena v 2. številki »Učit. Tovariša« od dne 23. julija t. l. V interesu društva, kakor tudi v interesu JUU — sekcija za Dravsko banovino pa prosim, da jo priobčite v celoti. Izjava se glasi: Spor kranjskega učiteljskega društva s poverjeništvom je bil skozi cela poslovna leta latenten. Smo sicer redno plačevali članarino, drugače pa smo bili med seboj v popolnoma pasivnem razmerju. Pri poverjeništvu nismo našli dobre volje, da bi se spor sporazumno rešil. Zaradi tega dejstva ne morem kot delegat društva glasovati za obračun in ne za absolutorij poverjeništa. Ker spora ne bomo tirali naprej, naj zadoštuje, da pribijemo izjavo delegata poverjeništa na zborovanju kranjskega učiteljskega društva, da je poverjeništvu v sporu kršilo poslovnik. — V bodoče pa bo društvo, v kolikor bo delo sekcije odgovarjalo pravilom poslovnika in interesu stanu, sodelovalo. — Smlednik 8. avgusta 1931. — V. Rupret. — Dodatek: Uredništvu »Učiteljskega Tovariša«: Na gornji dopis tov. Rupreta, poslan mi v izjavo zaradi zadnjega odstavka izjavljam: Na zborovanju kranjskega učiteljskega društva dne 8. novembra 1925. sedanji šolski upravitelj Ivan Sumperer. Novo šolsko poslopje je bilo dograjeno koncem leta 1914. in je eno najlepših šolskih poslopij v Beli Krajini. Šola je bila razširjena v dvorazrednico leta 1920. Prva učiteljica na dvorazrednici je bila Tončka Pavlinova. Za njo je prišla Marija Fabjanova, ki je umrla lanske leto. Potem so službovale še: Vilma Štrucek, Tona Demšarjeva, Olga Spazierjeva, Mimica Benedičičeva in sedaj poučuje Istranka Rubiničeva.

Kot katehetje so poučevali na šoli sledeči župniki: I. Gorenje, Ivan Šašel, znani nabiralec narodnega blaga dolgih 34 let, Alojzij Tome in Alojzij Peček.

Adlešičani niso mnogo pošiljali svoje dece v mestne šole. Vsega so študirali komaj štirje bivši učenci in to so: GG. dr. Juro Adlešič, odvetnik v Ljubljani, prof. Grm Jože v Novem mestu, prof. Rudolf Mušič v Murski Soboti in Mag. pharm. Metod Rauch v Kranju. Od bivših učencev je napravil največje potovanje po svetu in doživel vse vojne grozote in revolucije znani belokranjski dobrovoljec Jakob Jakobčič, ki je napisal na pobudo B. Račiča svoje zanimive spomine za šolsko kroniko.

Pred 50. leti so obiskovali tudi Hrvatje iz bližnjih vasi adlešičko šolo. V splošnem je bilo razmerje med šolo in narodom prav dobro in zato ima občina Adlešiči prav redke analfabete.

Škoda, da je bila proslava šole premalo objavljena v listih in ni bil izbran bolj prikladen čas, ker bi si šel sicer pogledat marsikdo ono lepo pokrajino ob Kolpi, ki hrani še toliko etnografskih zanimivosti.

L I S T E K

Tovarišu Viktorju Dacarju v spomin!

»Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!« Gornji citat našega goriškega slavčka mi je prišel na misel, ko sem zaznal skoro neverjetno vest, da si nas zapustil za večno, ti prvi od naše dvajsetorice. Komaj 25 let star, saj si ravno Ti mogoče najbolj delal po teh besedah.

Kakor, da je minil šele dan, ko si z nami zapuščal pred štirimi leti učiteljske. Razšli smo se, eni v šolo, drugi k vojakom. In s to drugo skupino si odšel, da odsluži vojaški rok. Po izpitu si doma komaj čakal dneva, da postaneš pravi učitelj, o katerem si tolikokrat govoril doma in nam v šoli. Izpolnil se Ti je san in ravno pred 3 leti si nastopil svojo prvo in zadnje učiteljsko mesto na osnovni šoli v Doku pri Hrastniku.

S kakšno ljubeznijo in veseljem si pričel orati ledino in sejati svoje skromne nauke v srca najmlajših — to povedo lahko samo Tvoji malčki, ki si bil ves njihov. Vidim jih, kako Te zastonj iščejo in čakajo — vedi dragi prijatelj — deca črnega diamanata Te ohrani v najdražjem spominu. Z enako ljubeznijo pa si bil odkrit in zvest svojim tovarišem na šoli in z vsemi, ki so Te poznali. Drugačen nisi mogel biti. Vendar Ti je marsikatera trpkost zagrenila idealno delo, pa odpustil si jim in se še s podvojeno

silo vrgel na nadaljnje delo. Dosegel si mnogo, a preveč je bilo za Te — in omagal si.

Poznal pa si tudi delo med narodom, kateremu si posvetil ostale dneve svojega kratkega življenja. Vse organizacije si podpiral, bil voditelj in odbornik. Sokolu si načeloval in vodil skoro vse oddelke. Rad si igral, a še raje pel, saj si marsikak večer prehodil pot v Hrastnik, kjer si igral v orkestru in zboru.

Ni ti bilo tega še dovolj, pohajal si še v nedavni sokolski župni tečaj v Celju, da bi postal prednjak. Tik pred zaključkom pa si omagal... In ko so na Vidovo donele sokolske pesmi, si ti — Sokol s strtimi krili — ležal v bolnici in upal lepših dni...

A usojeno Ti je bilo drugače, skleniti si moral svojo kratko, a bogato življenjsko bilanco. Odšel si, a v bližini Ti sosedli lepi kraljevski Bled — Njegov in Tvoj in visoki gorski velikani, Tvoji verni prijatelji...

Vsem besedam, izpregovorjenim na Tvoji gomili, se priključujejo tudi Tvoji žalostni sošolci s skromnim spominom, da bomo sledili Tvojemu vzgledu v delu za šolo in rod. Počivaj mirno, tovariš dragi!

—ar.

Jubilej narodne šole v Adlešičih.

Letos praznuje osnovna šola v Adlešičih sedemdesetletnico ustanovitve. Prvi učitelj, ki ga imenuje kronika, je poučeval v leseni hiši na farovškem vrtu. Bil je to neki Schellinger. Prvi izprašani učitelj pa je bil nedavno umrla Gantar Ivan. Svoje spomine je objavil svoj

čas v »Učit. Tovariš« in tudi drugi časopisi so prinesli prav zanimive dogodke iz njegovega življenja. Prav dobro se spominja na svojega prvega učitelja Grabrijanova Kuma iz Adlešič. Gantar je služboval na šoli od leta 1861. do 1866. Šolsko poslopje je bilo zidano leta 1861. Za Gantarjem je nastopil službo Matevž Grm leta 1866. in je služboval tam do svoje smrti 19. decembra 1888. Bil je izboren učitelj in sadjar ter je bil večkrat odlikovan za uspehe na sadjarskem polju. Eden njegovih sinov je znani akad. slikar prof. Jože Grm, ki službuje v Novem mestu. Leta 1889. najdemo v Adlešičih učitelja Antona Kadunca, ki je bil tam do 1894. leta. Menjal je službo s tov. Stankom Novakom. ki je umrl na Preloki 6. aprila 1894. Tov. Kadunc živi danes kot upokojenec v Metliki. Tudi on se je mnogo ukvarjal s sadjarstvom. Dne 2. oktobra 1894. je nastopil službo Fran Koller, ki je umrl tam 28. decembra 1897. leta. Obema tovarišema Grmu in Kollerju so postavili belokranjski tovariši nagrobna spomenika. Dne 2. septembra 1898. je nastopil svoje mesto Ivan Strehovec, ki je služboval do leta 1911. To šolsko leto je nastopil službo Josip Gorišek, ki je ostal tam do konca šolskega leta 1912. Potem je bil imenovan na šolo Janko Ravhekar, ki je služboval do 15. julija 1914. Med vojno je poučevala na šoli učiteljica Milka Pavlinova. Dne 1. majnika 1919. je nastopil svoje mesto Božo Račič, ki je služboval do 15. julija 1924. Pečal se je mnogo z organizacijo domačih obrtov in uspešno razstavljal lepe belokranjske izdelke. Za njim je nastopil mesto Andrej Žvan, ki je ostal v Adlešičih do 30. septembra 1925. Potem je prišel na njegovo me-

Učiteljska gospodarska poslovalnica.

Učiteljska gospodarska poslovalnica (U. G. P.) posluje v Mariboru in Ljubljani, Francišanska ulica št. 6/I.

Vsi zavedni tovariši in tovarišice naročajo šolske potrebščine potom Učit. gosp. poslovalnice in podpirajo s tem zidanje naših domov.

Segajte pridno po naročilnih listih! Kjer jih nimate, zahtevajte jih od ene ali druge poslovalnice!

Priporočamo poleg šolskih potrebščin in učil — radio aparate, pisalne stroje, razmnoževalne aparate, olje zoper prah, risarske potrebščine, potrebščine za ročna dela i. t. d.

Bodite uverjeni, da bo blago izbrano osebno, strokovno in nad vse vestno. Prepustite pri takih naročilih izbiro trdke nam, da poslujemo s trdkami, s katerimi imamo pogodbe, (zato jih ne vpišite), ker le tako bo dobava blaga res izvršena pod strokovnim nadzorstvom.

Prosimo tudi, da izpolnite naročilne liste v dvojniku (indigo papir), da nam tako prihranite nepotrebno prepisovanje.

Vsi na delo za naša domova!
U. G. P.

skega društva sem kot delegat poverjeništvares izjavil, da je poverjeništvokršilo poslovnik, vendar v obliki in taki zvezi, da ni izzvenela iz mojih besed obsodba ne ene ne druge sporne stranke. Točno vodeni zapisnik društva bi dal v tem oziru lahko jasno sliko. Vem le to, da sem kot delegat poverjeništvaučiteljskega društva, da je pri poverjeništvu dobra volja spor sporazumno rešiti. — Josip Ribičič.

— Mladinska Matica. Uradne ure v prostorih JUU, sekcije Ljubljane — vsak dan od 16. do 18. ure.

Učiteljski pevski zbor UJU.

UČITELJEM-PEVCEM!

Že napovedani pevski tečaji v Mariboru, Celju, Novem mestu in v Kranju se končemo počitnic ne bodo vršili. Pač pa vabimo vse naše dosedanje članstvo, kakor tudi one, ki žele pristopiti k zboru na novo, da se takoj prijavijo pismeno. Sestanek vseh starih in novih prijavljencev pa se bo vršil v Ljubljani ob priliki odkritja spomenika kralja Petra dne 5. septembra ob 20. uri v Glasbeni Matici, kjer se bomo domenili tudi zaradi skupne udeležbe pri odkritju in sodelovanju pri pevskem nastopu naslednji večer. Udeležba vseh strogo obvezna, ker se vrši 7. in 8. septembra redni pevski tečaj. Novembra in v kasnejših terminih pa se bodo po točnejšem domenu na napovedanem septemberskem pevskem tečaju vršili posamezni pevski tečaji tudi v ostalih krajih banovine. Zaradi tega naj ne bo oddaljenost nikak zadržek za udeležbo v tem skupnem tečaju. Sporocite obtem pri prijavi tudi naročilo zaradi cenejšje prehrane in stanovanja.

S pevskim pozdravom!

Odbor.

Učiteljski pravnik.

—§ Prevedba iz pripravniške v uradniško skupino. Ministrstvo prosvete je odredilo z odlokom O. N. br. 57831 z dne 7. avgusta t. l., naj se mu čimprej predlože prošnje učiteljev(ice) — pripravnikov(ice), ki so zadostili pogojem § 12. do 14. uradniškega zakona za prevedbo v uradniško skupino. Obtem je naročilo, da mora biti prošnja kolkovana s

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 16/I.

En gros.

En detail.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

Olje zoper prah

za šole, vodenočisto dobavljam kilogram po 5 Din. Embalažo posodim brezplačno. Weber, Ljubljana, Prečna ulica.

5 Din, da ji je treba priključiti v originalu: 1. dekret o prvem postavljenju (in event. ostavki ter ponovnem sprejemu); 2. izpričevalo o praktičnem učiteljskem izpitu; 3. uverjenje o zadostitvi vojaške dolžnosti; 4. državljansko izkaznico; 5. listino o prevedbi v pripravniško skupino po novem uradniškem zakonu in 6. Izvod iz »Uslužbenkega lista«. Dalje je priložiti prošnji za vsaki originalni dokument še po 2 (dva) overovljena prepisa kolkovana z 2 Din. — Obrazce za take prošnje je založila Učiteljska tiskarna — naročite si jih takoj!

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36637/25. in O. N. br. 24398/30. odobrenih pomožnih učil v zorniljskem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Krušlinu.

Znižana cena Din 296.—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesna zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 44012/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nadite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosege ljubezni de Jugoslovenskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samo: **Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani**

Popolna razprodaja manufakturn. blaga!

Radi opustitve trgovine se bo vse blago po zelo nizkih cenah popolnoma razprodalo. — Različno blago celo pod lastno ceno.

JOSIP ŠLIBAR, manufakturna trgovina
Ljubljana — Stari trg št. 21

—§ Odgovor tovarišici A. A. v R. V 1. številki »Učit. Tovariša« z dne 9. julija t. l. se je vrnila v II. odstavku odgovora pomota glede vračunanja razlike po § 259. v pokojnino, ker jasno določa 3. odstavek omenjenega §, da se razlika šteje v osnovo za pokojnino. Račun pokojnine bi se moral torej glasiti: (1450 + 100.50) + 650 + 950 = 3150.50 Din. 95% = 2992.98 Din.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FOTO-SPORT

Vam dela veselje le z dobro kamero, katero kupite najcenejše pri **Fr. P. Zajec**, optik — Ljubljana, stari trg 9. — Ceniki brezplačno!

Opozorjamo na današnjo prilogo Umetniške propagande in njen subskripcijski oglas velikih romanov »Lenin in »Bodnje«. Obe deli zaslužita res, da se ju bere. Zanimivo je dejstvo, da bodo te knjige pri nas cenejše kot v njih domovinah, neglede na to, da bodo napram tem sijajneje opremljene. Ker velja naravnost ogromen popust na njih cene le za subskribente, ki se priglasijo do 15. septembra t. l., priporočamo takojšnjo odposlanje naročilnice, ki je prospektu pridružena.

Hočete zastonj v Ljubljano na „kraljev teden“?

OBLAČILNICA „ILIRIJA“

Vam nudi, če kupite najmanj za 500 Din blaga za obleke, perila ali čevlje, velesejmski popust, tako da Vas vožnja iz najoddaljenejših krajev Dravske banovine ne stane niti dinarja! — Brez predplačila! Dolgoročno odplačevanje!

Oblačilnica „Ilirija“, Mestni trg 17/I.

GALERIJA

NAŠIH MOŽ

JE V ZALOGI

KNJIGARNE UČITELJSKE TISKARNE v LJUBLJANI

1. Trubar	6. Stritar	11. Levec	16. Parma
2. Vodnik	7. Jurčič	12. Erjavec	17. Župančič
3. Slomšek	8. Gregorčič	13. Jenko	18. Kersnik
4. Prešeren	9. Aškerc	14. Cankar	19. Maister
5. Levstik	10. Tavčar	15. Gangl	20. Finžgar
			21. Strossmayer

61.5 x 47.5 cm. Slike a Din 10.—
Okrasite z njimi šolske prostore!

KDOR OGLAŠUJE,
TA NAPREDUJE!

Zaloga linolejskih preprog za jedilnice, za predumivalnike i. t. d.

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

P. n.

šolam in šol. upraviteljem

vključno priporočam

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljše brezlesnega papirja in vse knjigoveške potrebščine po najnižjih cenah: platno, marmor papir, sukanec, lepenka itd.

Anton Janežič

knjigovoznica, industrija šolskih zvezkov in zaloga vseh knjigoveških potrebščin
Ljubljana, Florjanska ulica št. 14

Premog in drva

najboljše vrste dobavlja

I. Pogačnik

LJUBLJANA, Bohoričeva cesta 5.

Telefon 2059.

VELETRGOVINA

F. König

CELJE

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

Specialno

olje zoper prah

za higienično čiščenje učilnic, laneno olje, firnež, emajlne lake, vse vrste prozornih lakov, oljnat in suhe barve, steklarski kit in vse v barvarstvo stroko spadajoče blago. Tudi študijske in umetniške barve dobite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, firneža, lakov in barv
LASTNIK FRANJO MEDIČ. — CENTRALA v LJUBLJANI
Tovarne: Ljubljana-Medvođe-Domžale. Podružnice in skladišča v Mariboru in Novem Sadu.

OSVALD DOBEIC - LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO ŠT. 15

priporoča svojo bogato zalogo galanterijskega, drobnega in modnega blaga po najnižjih cenah. — Velika izbira vseh vrst nogavic, D. M. C. in C. M. S. predmetov.

Na debelo!

Na drobno!

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Jenajmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovnice in znanstvene knjige. — Ilustr. knjige v enobarvnem in večbarvnem tisku. Brošure in knjige v malih in največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

LASTNA TVORNIKA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Šolski zvezki za osnovne, mešč. in srednje šole. Risanke, dnevnik in beležnice.

Vse tiskovine za društva in šole (lepake, letake, izpričevala itd.) dajte v tisk Učiteljski tiskarni!

UČITELJSKA KNJIGARNA

Ima v zalogi »Galerijo naših mož«: 1. Trubar, 2. Vodnik, 3. Slomšek, 4. Prešeren, 5. Levstik, 6. Stritar, 7. Jurčič, 8. Gregorčič, 9. Aškerc, 10. Tavčar, 11. Levec, 12. Erjavec, 13. Jenko, 14. Cankar, 15. Gangl, 16. Parma, 17. Kersnik, 18. Maister, 19. Župančič, 20. Strossmayer. Slika 10 Din.